

Bijlage 2. Uitgebreide toelichting mutaties meicirculaire 2026

Analyse meicirculaire (x€ 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Stand decembercirculaire 2025	120.716	122.284	123.968	129.135	129.135
Stand meicirculaire 2026	121.048	125.354	124.701	129.474	135.480
Effect meicirculaire 2026	332	3.070	733	339	6.345

Mutaties (x€ 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Accresontwikkeling	-174	793	944	508	5.502
Ontwikkeling uitkeringsbasis/WOZ waarden mutaties	200	-290	-167	-294	-263
Taakmutaties	-173	736	-30	-3.296	-3.440
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	800	2.152	307	475	467
Mutatie stelposten	-321	-321	-321	2.946	4.079
	332	3.070	733	339	6.345

Accresontwikkeling

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd. In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor de jaren 2027 en verder. Daarnaast is de definitieve afrekening van de accrestranche 2026 verwerkt.

Vanaf 2024 is het accres gekoppeld aan de bbp-normeringssystematiek. Uitgangspunt is dat de fondsen meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgen. De normering wordt gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt. Het prijsdeel volgt de prijsontwikkeling van het bbp van het lopende jaar.

Voor ons financieel perspectief moeten we de juiste beginstand hanteren voor het nieuwe jaar (2030). Deze moeten we actualiseren en berekenen inclusief accresontwikkeling. Om zo ook ons financiële systeem hierop correct te laten aansluiten en deze te actualiseren is het van belang om deze accresontwikkeling in het laatste jaarschijf mee te nemen. Dit betreft een bedrag van € 4.732.000. Door deze mutatie te verwerken is onze jaarschijf 2030 weer actueel.

Ontwikkeling uitkeringsbasis/WOZ waarden mutaties

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De uitkeringsfactor is de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor die wordt berekend door de som van de algemene uitkering, de OZB-maatstaven en de overige uitkeringsonderdelen te delen door de uitkeringsbasis. De uitkeringsfactor verschilt per uitkeringsjaar.

Taakmutaties

De taakmutaties bestaan uit de volgende posten:

Taakmutaties (x€ 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Uitstel vervanging abonnementstarief VMO	-	724	-	-	-
Huishoudelijke hulp uit de VMO	-	-	-	-4.658	-4.862
Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de VMO	-	-	-	1.391	1.452
Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg	-177	-	-	-	-
"weeffout" Jeugdzorg	-30	-31	-32	-33	-34
Kinderopvang pleegouders	31	32			
Overige taakmutaties	2	11	2	4	4
	-173	736	-30	-3.296	-3.440

Hieronder worden de grootste taakmutaties toegelicht:

Uitstel vervanging abonnementstarief WMO

In de voorjaarsnota 2023 is besloten dat het abonnementstarief in de Wmo 2015 wordt afgeschaft en dat in de plaats daarvan de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo opnieuw wordt ingevoerd. Deze invoering was ingeboekt per 1 januari 2027. Echter, nu blijkt dat deze niet eerder dan per 1 januari 2028 kan worden ingevoerd. Daarom wordt vanaf de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor het jaar 2027 een bedrag van € 225 miljoen overgeheveld naar het gemeentefonds. Voor onze gemeente betekent dit een bedrag van € 724.000 voor het jaar 2027.

Huishoudelijke hulp uit de WMO en de vangnetregeling

Een maatregel uit het Coalitieakkoord van het kabinet Jetten is dat mensen die dat zelf kunnen, zelf moeten betalen voor hun huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo 2025 wordt daarom geschrapt met ingang van 1 januari 2029. Dit gaat om een bedrag van € 1,4 miljard. Voor onze gemeente betekent dit een bedrag van € 4,7 miljoen in 2029 en € 4,9 miljoen in 2030. Voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen blijft de gemeente hier wel in voorzien. Daarom is er een vangnetregeling ingesteld voor € 430 miljoen. Dit is voor onze gemeente een bedrag € 1,4 miljoen vanaf 2029.

Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg

Op 16 juni 2025 is de SPUK "Niet beoogde jeugdzorgkosten vanwege verblijf" verlengd voor de zorgkosten over de jaren 2024 en 2025. Ten behoeve van deze regeling is in 2026 een bedrag van € 60 miljoen beschikbaar gesteld op de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport, afkomstig uit de algemene uitkering van het gemeentefonds. Voor onze gemeente betekent dit een mindering op onze algemene uitkering van € 177.000 in 2026.

Integratie en decentralisatie uitkeringen

Integratie en decentralisatieuitkeringen (x€ 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Participatie (IU)	165	251	268	436	420
Faciliteitenbesluit opvangcentra	394	-	-	-	-
Alleenverdienersproblematiek	60	-	-	-	-
Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	31	31	31	31	39
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	-	1.853	-	-	-
Overige IU/DU	150	15	8	7	7
	800	2.152	307	475	467

Hieronder worden de belangrijkste integratie en decentralisatie uitkeringen toegelicht:

Participatie

De integratie-uitkering Participatie is geïndexeerd. De uitgekeerde loon- en prijsbijstelling 2026 bedraagt € 84,1 miljoen aflopend naar € 68,1 miljoen in 2031. Daarnaast gaat het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid in werking treden per 1 januari 2027. De uitvoeringsconsequenties zijn voor gemeenten inzichtelijk gemaakt met twee artikel 2 onderzoeken. Mede op basis van deze onderzoeken ontvangen gemeenten een bijdrage in de uitvoeringskosten van het wetsvoorstel. Het betreft een incidentele bijdrage voor 2026 van € 6,6 miljoen en een structurele jaarlijkse bijdrage van € 1,8 miljoen. Tot slot zijn in 2018 afspraken gemaakt door de betrokken departementen over de overheveling van de onderdelen Wet werk en arbeidsondersteuning Jonggehandicapten (Wajong) en Wet sociale werkvoorziening (Wsw)-regulier werk van de integratie-uitkering participatie naar de algemene uitkering. De overheveling is met ingang van 2023 uitgevoerd. Bij de overheveling is overeengekomen om de meerjarige oploop van deze twee onderdelen jaarlijks via een correctie te blijven compenseren, zoals ook te doen gebruikelijk was bij de integratie-uitkering Participatie. Per saldo betekent dit voor onze gemeente € 165.000 in 2026 oplopend tot € 420.000 in 2030.

Faciliteitenbesluit opvangcentra

Vanaf 1 juli 2025 is de juridische grondslag voor deze uitkering gelegen in de financiële verhoudingswet. Gemeenten die een opvangcentrum voor asielzoekers faciliteren ontvangen nu middelen voor de werkzaamheden in en voor de opvangcentra, maar ook voor noodopvang, onderwijshuisvestingskosten, voorlichtingskosten en aanvullende bekostiging in het kader van het faciliteren van asielopvang waar niet vanuit een andere regeling aan tegemoet wordt gekomen. Hiervoor is een bedrag van € 11,7 miljoen beschikbaar gesteld. Voor onze gemeente betekent dit een bedrag van € 394.000 voor 2026.

Alleenverdienersproblematiek

Gemeenten kunnen huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek individuele bijzondere bijstand bieden. Deze decentralisatie-uitkering maakt dit mogelijk. Er is in totaal € 33,5 miljoen beschikbaar. Voor onze gemeente betekent dit een aanvulling op onze algemene uitkering van € 60.000 voor het jaar 2026.

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

Voor 2027 is € 671 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Hiervan wordt € 583 miljoen verdeeld door middel van een verdeelsleutel die op verzoek van het VNG is opgesteld door AEF. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op de verschillende taken die gemeenten hebben en bijbehorende indicatoren zoals het aantal inwoners van een gemeente. Verder wordt € 85,9 miljoen van het totaalbudget toegekend voor plannen die gemeenten hebben op het gebied van het aardgasvrij maken van wijken, het aanleggen van windparken of zonneweiden of een zero-emissiezone. Voor onze gemeente betekent dit een bedrag van afgerond € 1,9 miljoen voor het jaar 2027.

Mutatie stelposten

Mutatie stelposten (x€ 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
BTW compensatiefonds raming bijstellen	-321	-321	-321	-321	-321
Stelpost huishoudelijke hulp uit de wmo	-	-	-	3.267	3.410
Stelpost eigen bijdrage jeugdzorg	-	-	-	-	785
Stelpost sturen op trajectduur jeugdzorg	-	-	-	-	205
	-321	-321	-321	2.946	4.079

Aanpassing stelpost BCF plafond 2025

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is sinds 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds. Het plafond wordt daarnaast aangepast voor taakmutaties die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds. Deze circulaire biedt informatie over de definitieve afrekening van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) over 2025. De ruimte onder het plafond was bij de miljoenennota 2026 geraamd op € 428 miljoen. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn afgenomen met € 213 miljoen. Deze ruimte was verrekend bij de Voorjaarsnota 2026. De totale ruimte onder het plafond van 2025 was € 216 miljoen. Voor onze gemeente betekent dit een verlaging van de opgenomen stelpost met € 321.000 vanaf 2026.

Stelpost huishoudelijke hulp uit de wmo

Omdat het nog onduidelijk is hoe dit vangnet eruit komt te zien en wie hiervan gebruik kan maken, is het voor gemeenten nog niet inzichtelijk te maken wat de daadwerkelijke financiële gevolgen zijn. Voor de begroting 2027 staat onze toezichthouder de provincie daarom toe, een stelpost op te nemen van de netto-uitname uit het gemeentefonds ter hoogte van € 1,01 miljard. Dat is € 1,4 miljard (korting huishoudelijke hulp uit de wmo) minus € 430 miljoen (vangnetregeling). Voor onze gemeente is dit een stelpost van afgerond € 3,3 miljoen in 2029 en € 3,4 miljoen in 2030. Hierdoor heeft deze maatregel een budgettair neutraal effect. Zodra bij de begroting 2028 meer bekend is over de beleidsmatige invulling, wordt er van

gemeenten gevraagd om een reële raming in de begroting op te nemen waardoor deze stelpost weer komt te vervallen.

Eigen bijdrage jeugdzorg

In de meicirculaire 2025 zijn wij geïnformeerd over de invoering van de eigen bijdrage voor jeugdzorg per 1 januari 2028. De maatregel moet jaarlijks landelijk € 260 miljoen opleveren. Voor onze gemeente betekende dit dat we conform de richtlijnen van de provincie een stelpost hebben opgenomen van € 757.000 in 2028 en € 785.000 in 2029. Deze stelpost mogen wij nu structureel opnemen vandaar dat we ook een bedrag van € 785.000 in 2030 opnemen als stelpost.

Sturen op trajectduur jeugdzorg

In de meicirculaire 2025 zijn wij geïnformeerd over dat Rijk en gemeenten met de sector afspraken gaan maken over hoe we beter kunnen sturen op trajectduur. Deze maatregel moet jaarlijks landelijk € 68 miljoen opleveren vanaf 2028. Voor onze gemeente betekende dit dat we conform de richtlijnen van de provincie een stelpost hebben opgenomen van € 198.000 in 2028 en € 205.000 in 2029. Deze stelpost mogen wij nu structureel opnemen vandaar dat we ook een bedrag van € 205.000 in 2030 opnemen als stelpost.